

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (SOCIOLOGY)
EXAMINATION: MAY – 2024
THIRD SEMESTER
Subject: Theorization of Caste (SO-305)

Date: 24/05/2024

Total marks: 100

Time: 2.00 pm to 5.00 pm

Instructions: 1) Attempt any *Five* questions.
2) All questions carry **equal (20)** marks.

- Q. 1)** Explain the intersectionality approach to caste, class and gender issues. (20)
- Q. 2)** Explain the meaning and theories of caste system in India. (20)
- Q. 3)** Critically evaluate the relationship between caste and market (20)
- Q. 4)** Discuss different state policies for caste reservation and affirmative action policies (20)
- Q. 5)** Write a detail note on merits and demerits of caste system. (20)
- Q. 6)** Elaborate on contemporary changes in caste system in Indian society. (20)
- Q. 7)** Define caste. Explain its features and changing nature of caste with reference to Indian society (20)
- Q. 8)** Define the Race. Compare the caste and race dichotomies in global context. (20)
- Q. 9)** Discuss the caste networks and politics in Urban India (20)
- Q.10) Write Short notes. (Any Two) (20)**
- a) Endogamy
- b) Anti caste movement
- c) Purity and pollution
- d) Caste and politics in rural India

मराठी रूपांतर

सूचना : १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. २) सर्व प्रश्नांना समान गुण (२०) आहेत.

- प्र. १)** जात, वर्ग आणि लिंगभावाच्या मुद्द्यांकडे पाहण्याचा दृष्टिकोन स्पष्ट करा. (२०)
- प्र. २)** भारतातील जातीव्यवस्थेचा अर्थ आणि सिद्धांत समजावून सांगा. (२०)
- प्र. ३)** जात आणि बाजार यांच्यातील संबंधांचे सखोल मूल्यापन करा (२०)
- प्र. ४)** जात आरक्षणासाठी राज्याची विविध धोरणे आणि सकारात्मक कृती धोरणांवर चर्चा करा (२०)
- प्र. ५)** जातीव्यवस्थेचे गुण-दोष यावर सविस्तर टिपण लिहा. (२०)
- प्र. ६)** भारतीय समाजातील जातीव्यवस्थेतील समकालीन बदलांची सविस्तर माहिती द्या. (२०)
- प्र. ७)** जातीची व्याख्या करा. भारतीय समाजाच्या संदर्भात जातीची वैशिष्ट्ये आणि बदलते स्वरूप समजावून सांगा (२०)
- प्र. ८)** वंश म्हणजे काय? जागतिक संदर्भात जात आणि वंशभेदाची तुलना करा. (२०)
- प्र. ९)** शहरी भारतातील जातीचे जाळे आणि राजकारणावर चर्चा करा (२०)
- प्र. १०) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) (२०)**
- अ) अंतविवाह
- ब) जातीविरोधी चळवळ
- क) पवित्रता आणि अपवित्रता
- ड) ग्रामीण भारतातील जात आणि राजकारण